

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

О. А. Сич, Н. С. Ситник,
А. В. Сташин, В. В. Круглякова

РЕВІТАЛІЗАЦІЯ МІСТ – ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ДЛЯ УКРАЇНИ

Навчальний посібник
за загальною редакцією канд. екон. наук, доц. Сич О. А.

Львів 2023

Рецензенти:

Штулер І. Ю. – д-р. екон. наук, проф.
(«Національна академія управління»)

Запухляк І. Б. – д-р. екон. наук, проф.
(Івано-Франківський національний технічний університет
нафти і газу)

Білик О. І. – д-р. екон. наук, проф.
(Національний університет «Львівська політехніка»)

*Рекомендовано до друку Вченою радою Львівського
національного університету імені Івана Франка
Протокол № 54/9 від 27 вересня 2023 р.*

**Посібник видано за співфінансування Європейського Союзу
в межах реалізації проекту програми**

**Erasmus+ «Urban Revitalization – the EU experience for
Ukraine» 620957-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-MODULE.**

**Ця публікація відображає лише позицію авторів, а відтак
Європейська Комісія не може нести відповідальності
за будь-яке використання цієї інформації.**

Co-funded by the
European Union

Р 32 Ревіталізація міст – досвід Європейського Союзу для
України : навч. посіб. / [Сич О. А., Ситник Н. С., Стасишин А. В.,
Круглякова В. В.] . – Львів : ЛНУ імені Івана Франка. 2023. – 300 с.

ISBN 978-617-10-0842-7

Зміст навчального посібника відповідає програмі літньої школи, що реалізувалась в ЛНУ імені Івана Франка в межах проекту у 2021-2023 роках. Посібник охоплює 12 тем – 10 базових тем літньої школи та 2 додаткові теми, які розробили автори, щоб висвітлити актуальні питання відбудови та ревіталізації українських міст, що потерпають від російської агресії.

Для студентів, викладачів, аспірантів, представників влади, широкої громадськості та всіх, хто хоче дізнатись про сучасні підходи до ревіталізації міст на принципах сталого розвитку.

УДК 332 : 711.4 : 339.923

© О. А. Сич, Н. С. Ситник,
А. В. Стасишин, В. В. Круглякова, 2023
© Львівський національний університет
імені Івана Франка, 2023

ISBN 978-617-10-0842-7

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА

Тема 1. Сутність політики міського розвитку в ЄС

- 1.1. Сталий розвиток міст – глобальна перспектива*
- 1.2. Стратегії міського розвитку ЄС*
- 1.3. Сучасні імперативи політики міського розвитку ЄС*

Тема 2. Види та методи ревіталізації міст

- 2.1. Суть ревіталізації*
- 2.2. Історичні етапи ревіталізації*
- 2.3. Види ревіталізації*
- 2.4. Методи ревіталізації*

Тема 3. Джерела фінансування відродження міст

- 3.1. Сучасні підходи до фінансування ревіталізації*
- 3.2. Державні ресурси фінансування ревіталізації*
- 3.3. Змішані ресурси фінансування ревіталізації*

Тема 4. Європейські структурні фонди та їх інструменти у розвитку міст

- 4.1. Структурні фонди ЄС*
- 4.2. Досвід участі України в програмах за підтримки інструментів ЄС*
- 4.3. Фінансова підтримка ревіталізації за рахунок банків ЄС*
- 4.4. Участь міжнародних фінансових інституцій у проєктах ревіталізації*

Тема 5. Розробка програми ревіталізації міста

- 5.1. Формування стратегії ревіталізації*
- 5.2. Загальна модель ревіталізації.*
- 5.3. Особливості впровадження програми ревіталізації*

Тема 6. Тематичні дослідження європейських практик ревіталізації міст

- 6.1. Чинники популяризації ревіталізованих об'єктів*

6.2. Узагальнення досвіду ЄС у впровадженні програм ревіталізації

6.3. Виклики європейських міст у процесах ревіталізації

Тема 7. Українські виклики ревіталізації міст

7.1. Сутність депресивної території

7.2. Задоволеність жителів міст їхнім розвитком

7.3. Взаємозв'язок між стратегією ревіталізації та показниками економічного зростання міста

7.4. Державна підтримка програм ревіталізації

Тема 8. Напрямки ревіталізації міста – інвестиції, нова індустріалізація, інновації, креативна економіка.

8.1. Інвестиції в інновації та їх взаємозв'язок з ревіталізацією

8.2. Промислова політика України як драйвер ревіталізації

8.3. Створення креативних просторів на ревіталізованих об'єктах

Тема 9. Розумні міста та стійке зростання

9.1. Суть і роль розумного міста в сталому розвитку ЄС

9.2. Європейська практика розвитку розумних міст

9.3. Розвиток розумних міст в Україні

Тема 10. Впровадження досвіду ЄС в українську практику ревіталізації міст

10.1. Кейс «Ревіталізація Фабрики повидла»

10.2. Кейс «Ревіталізація промзон Києва»

10.3 Ревіталізація міст з видобувною промисловістю

Тема 11. Повоєнне відновлення України – досвід та підтримка ЄС

11.1 Принципи відбудови України

11.2 Виклики повоєнної ревіталізації України

11.3. Кейси повоєнного відновлення та відбудови в Європі

Тема 12. Відбудова України – зелені та цифрові рішення

12.1. Цифрові рішення для відбудови України

12.2 «Зелена» відбудова України

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

ПОКАЖЧИК ТЕРМІНІВ

ДОДАТКИ

ПЕРЕДМОВА

Сталий розвиток міст є запорукою економічного зростання держави в цілому, адже в містах зосереджений фінансовий, науковий, демографічний потенціал суспільства. Нова міська програма (Urban Agenda), оприлюднена ООН у 2016 році, визначила мету досягнення сталого розвитку міста, зосередженого на психологічному та фізичному здоров'ї населення. Українські міста характеризуються нерівномірністю розвитку, концентрацією потенціалу в столиці та окремих обласних центрах, а також наростанням кризових явищ на периферії. Йдеться про депресивні території, населені пункти, постпромислові міста чи їхні частини. Тому варто говорити не лише про відновлення потенціалу та забезпечення поліпшення соціально-економічних показників в містах, а й про масштабне запровадження програм ревіталізації міського простору. Ревіталізація – це комплексний процес відновлення урбанізованої території, яка піддалась процесу структурної деградації, спричиняючи кризовий стан, що робить неможливим або суттєво ускладнює нормальний економічний і суспільний розвиток цієї території та сталий розвиток міста.

Ревіталізація може використовуватись для оновлення фізичного середовища старих районів, перетворення постпромислових об'єктів, відбудови зруйнованих війною частин міста, сприяючи забезпеченню соціального та економічного добробуту мешканців. Зрештою, ревіталізація міст означає поліпшення якості життя та інвестування в майбутнє, що стає надзвичайно актуальним питанням у відбудові України.

Автори посібника опрацювали значний обсяг теоретичного матеріалу, використали найновіші досягнення зарубіжних, українських вчених-економістів і практиків щодо особливостей ревіталізації міського простору.

У навчальному посібнику «Ревіталізація міст – досвід Європейського Союзу для України» розкрито основні засади виконання ревіталізації міського простору, теоретичні основи

та практичний досвід управління проектами ревіталізації в ЄС та Україні. Розглянуто сутність і методичні основи фінансового забезпечення ревіталізації, методи управління ревіталізаційним процесом, його акторів і бенефіціарів.

Для концентрації уваги читачів на головних питаннях, а також полегшення вивчення матеріалу після кожної теми наведено питання для самоконтролю. Рисунки, графіки, таблиці і додатки значно спрощують сприйняття тексту посібника, роблять його більш доступним, переконливим і ефективним. Такий формат дає змогу поглибити практичну підготовку майбутніх фахівців у сфері ревіталізації міст.

Авторський колектив навчального посібника «Ревіталізація міст – досвід Європейського Союзу для України» вдячний Європейській комісії за співфінансування випуску посібника, а також дослідникам процесів ревіталізації в Україні та ЄС, чиї матеріали ввійшли до посібника як приклади та кейси.

Сподіваємось, що посібник стане в нагоді студентам, аспірантам, викладачам, представникам влади, широкій громадськості і всім, хто бажає дізнатись про сучасні підходи до ревіталізації міст на принципах сталого розвитку.

О. А. Сич, Н. С. Ситник,
А. В. Стасишин, В. В. Круглякова

РЕВІТАЛІЗАЦІЯ МІСТ – ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ДЛЯ УКРАЇНИ

Навчальний посібник
за загальною редакцією канд. екон. наук, доц. Сич О. А.

Редактор *Н. Й. Плиса*
Комп'ютерне верстання *І. Б. Куліненко*
Обкладинка

Формат 60×90¹/16. Умовн. друк. арк. 19,5. Тираж 100 прим. Зам.

Видавець та виготовлювач:
Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, Львів, 79000
СВІДОЦТВО

про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції:
Серія ДК №3059 від 13.12.2007 р.